

Melléklet

a Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálata közgyűlésének 2022. május 25-i ülése 4.1 pontjához

4.1 napirend: A 2022. évi munkaterv elfogadása

A 2022. évi munkatervet az egyes tevékenységek típusa szerinti csoportosításban mutatjuk be.

1. Határtani kutatások

A CESCI alapítása óta foglalkozik a határon átnyúló együttműködések tudományos megalapozásával. Ennek keretében rendezvényeket szervezünk, éves rendszerességgel jelentetjük meg a Cross-Border Review című tudományos folyóiratunkat, és részt veszünk nemzetközi kutatói hálózatokban.

Ez év március 24-én tartotta alakuló ülését a **CESCI és a Nemzeti Közszerológati Egyetem közös határtani kutatócsoportja**, amelyet eddigi alelnökünk, dr. Fejes Zsuzsanna vezet. A CESCI munkatársai közül Benczi Melinda, Gyelník Teodor és Ocskay Gyula vesz részt a csoport munkájában, amely tudományos tevékenységeink fő színtere lesz a jövőben. Kutató intézetté fejlesztése érdekében a Kelet-Finnországi Egyetem Karélia Intézetével, a Lisszaboni Egyetemi Intézettel és az olasz Európa Akadémiával közösen nyújtottunk be pályázatot a Horizont Europe programhoz, de amennyiben a pályázat nem nyer, az intézményfejlesztést akkor is végrehajtjuk, az NKE vezetésének támogató hozzáállásának köszönhetően. A 2022-ben is megjelentetendő *Cross-Border Review* című évkönyvünket is tovább szeretnénk fejleszteni a kutatócsoport nemzetközileg is elismert folyóiratává. A tervek szerint a kutatócsoport 2022 őszén rendezi az első nemzetközi konferenciáját.

Ezenkívül továbbra is részt veszünk **két Erasmus+ Jean Monnet projekt** megvalósításában: a Strasbourgi Egyetem vezetésével megvalósuló *Frontem* projekt célja 5 európai határtérség összehasonlító vizsgálata a határmenedzsment és a határészlelés szempontjából. Egyesületünk a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemmel közösen a magyar-román határra vonatkozóan végzi el a vizsgálatokat, és rendezi meg a kapcsolódó szakmai eseményeket, valamint a kutatás eredményeinek gyakorlati alkalmazását elősegítő eszközkészlet (tool-kit) összeállításában működik közre. A kanadai Victoria Egyetem által vezetett konzorcium a *határok biztonsági funkcióival* foglalkozik. Ennek keretében módunk van a közép-európai határokkal kapcsolatos adatbázis fejlesztésére.

Továbbra is aktívak vagyunk a visegrádi együttműködés területén: a Szegedi Egyetemmel közösen nyújtottunk be **pályázatot az OTKA-kiírásra**, amelynek keretében a többszintű kormányzás eszközrendszerét tervezzük vizsgálni V4-es szinten; és részt veszünk a **Hynek Böhm** által vezetett, a határmentiséget a V4-es országok tanterveiben vizsgáló kutatási projektben is.

2. Határon átnyúló tervezés és programozás

Egyesületünk fő tevékenységét hagyományosan a (főként határon átnyúló) tervezési, programozási feladatok jelentik. 2022-ben és 2023-ban a Külgazdasági és Külügyminisztériumon belül működő magyar Irányító Hatóság kérésére (közhasznú feladataink keretében) **négy most végződő határon átnyúló program hatáselemzését** végezzük el: a szlovák-magyar és a magyar-horvát Interreg, a magyar-szerb IPA-Interreg és a négy országos (magyar-szlovák-román-ukrán) ENI CBC programokét.

A magyar-szlovén határtérségben a két kormány bilaterális megállapodása alapján a következő 5 évben, éves szinten 5-5 millió euróval támogatják a magyarországi szlovénok és a szlovéniai magyarok fejlesztési terveinek megvalósulását. A közös programot alátámasztó **fejlesztési tervet** szintén a CESCI munkatársai állították össze.

Részt veszünk az ESPON program támogatásával és a luxemburgi Spatial Foresight által menedzselte, a dunai és az adriai-jón makroregionális stratégiák területi jövőképét megrajzolni hivatott, 2022-ben záruló **TEVI című projektben**, a Tisza ETT **Revital I. projektjében** pedig a beomlott aknaszlatinai (Ukrajna) sóbánya és térségének revitalizációját segítő tervhez járulunk hozzá.

Igazgatónk, Jaschitz Mátyás aktív tagja a hazai **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program** monitoring bizottságának, ahol a határon átnyúló területfejlesztés szempontjait igyekszünk érvényesíteni.

3. Határon átnyúló intézményfejlesztés

A CESCI európai szinten elismert szakértője a határon átnyúló kormányzásnak és intézményfejlesztésnek. Ennek keretében évek óta támogatjuk az **európai nemzeti közlekedési hatóságok** európai területi társulásának alapítási folyamatát. Az alapításra már évekkal ezelőtt sor kerülhetett volna, de az alapító tagok összetétele folyamatosan változik. Ennek megfelelően az újabb tagok nemzeti jogrendjének megfelelően nyújtunk tanácsadási támogatást a hálózat tagjainak. Várható, hogy a bejegyzésre 2022-ben sem fog sor kerülni.

2021-ben nyertünk el megbízást a **Fertőtáj magyar-osztrák világörökségi terület közös menedzsmenszervezetét** előkészítő megvalósíthatósági tanulmány

kidolgozására, valamint a szervezeti keretek kialakítására és egy egyéves utánkövetési feladat elvégzésére. A tanulmány várhatóan a tavasz folyamán véglegesítődik.

Folyamatosan nyújtunk segítséget a **magyar részvételű ETT-k munkájához**, főként térképek elkészítésével, valamint jogi tanácsadással. Utóbbi területen 2022-ben eddig három megkeresést kaptunk: az Ipoly-völgye és az Ister-Granum ETT-k alapító okiratainak módosítását koordináljuk, az RDV ETT esetében pedig a felügyelő bizottság ügyrendjét módosítjuk. Hasonló kérésekre az év folyamán a továbbiakban is számítunk.

2018 után idéntől újra egyesületünk rendezi a **magyar ETT-k műhelyeit**. Terveink szerint 2022-ben három ilyen műhelyt rendezünk, amelyeken az uniós és a hazai szakpolitikai információk átadásán kívül a tudáscserére is lehetőséget biztosítunk a társulások menedzsereinek.

4. Szakpolitikai támogatás

Egyesületünk átfogó módon nyújt szakpolitikai támogatást mind nemzeti, mind uniós szinten a határon átnyúló együttműködésekkel érintő témákban. 2021 óta ezt a két legjelentősebb szakmai szervezettel, az **Európai Határrégiók Egyesületével (AEBR) és a MOT-tal közösen** is végezzük, aminek az alapját a 2021. október 7-én Strasbourgban aláírt közös nyilatkozat adja. 2022. február 25-én a regionális politikáért felelős biztos asszonynak, Elisa Ferreirának mutattuk be az együttműködéssel kapcsolatos terveinket egy online találkozó keretében, április 5-én és 6-án pedig az AEBR elnökének, Karl-Heinz Lambertz úrnak a meghívására a belgiumi Eupenben készítettük elő azt az útitervet, amelynek mentén a következő években koordináltan tervezünk segítséget nyújtani az Európai Bizottságnak. A két másik egyesülettel való együttműködésünk egyébként is szoros, részt veszünk a közgyűléseiken és szakmai rendezvényeiken is (pl. a MOT által júniusban megrendezendő második Határok Fórumon).

Aktív tagjai vagyunk az **EUREGHA**-hálózatnak, amelyen belül a határon átnyúló egészségügyi együttműködéssel foglalkozó munkacsoport munkájában veszünk részt. Első alkalommal mutatkozhatunk be a szervezet júniusi brüsszeli közgyűlésén, mint új tagok.

2022-ben a legjelentősebb szakmai rendezvényünk az a nemzetközi konferencia, amelyet a közgyűlés előtti két napon rendezünk a Francia Intézetben, az intézettel és a MOT-tal közösen, a **határon átnyúló területi monitoring**ról. Ezen maguk az előadók is leképezik Európát, de a rendezvény célja is az, hogy hozzájáruljon a határon átnyúló folyamatok európai szintű vizsgálatát segítő rendszer kialakításához.

Ezen kívül rendszeresen **véleményezzük** az alakulóban lévő uniós szakpolitikai dokumentumokat is.

Makroregionális szinten egyrészt a **Duna Stratégia 10-es prioritási területéhez** kapcsolódó tevékenységekben veszünk részt (pl. a helyi szereplők platformjának rendezvényein), valamint a hazai **tárcaközi munkacsoportnak** is állandó tagjai vagyunk; és aktívan szeretnénk részt venni a **nyugat-balkáni határon átnyúló kormányzati hálózat** munkájában.

2019-ben indult a Nemzetközi Visegrádi Alap által támogatott projektünk, amelynek célja a **nyugat-ukrajnai határok mentén** az együttműködések fejlesztése, az ehhez szükséges jogszabályi háttér biztosítása és a helyi szereplők kapacitásainak fejlesztése volt. Az ukrajnai háború miatt ezt a projektet már nem tudjuk a terveknek megfelelően befejezni, de az alap igazgatóságának jóváhagyásával a fel nem használt összegből 6,5 tonna élelmiszer- és 50 doboznyi egészségügyi segélyt sikerült eljuttatnunk Ukrajnába.

A még a Bizottság által elfogadásra váró szlovák-magyar határon átnyúló program alapján az év végén kezdhethetjük meg megvalósítani a CESCI Carpathiával közösen azt a **hétéves stratégiai projektet**, amelynek célja a két ország között meglévő jogi és adminisztratív természetű akadályok feltárása és azok szisztematikus felszámolása.

Továbbra is részt veszünk a magyar-osztrák határon átnyúló egészségügyi együttműködést segítő **HealNow projektben**, és segítjük a hasonló együttműködések fejlesztését más határaink mentén is.

5. Tudásmegosztás

Egyesületünk igyekszik elősegíteni a helyi szereplők körében a határon átnyúló együttműködések eredményességét biztosító tudás átadását. E tevékenységeink között 2022-ben kiemelkedő helyet foglal el az **európai területi együttműködésről szóló online kurzus** (MOOC) megalkotása. Az Európai Bizottság pályázatát a Strasbourgi Egyetem által vezetett konzorcium tagjaként nyertük el, és a partnerekkel együtt februárra készítettük el a tananyag első verzióját, amelyet az év folyamán továbbfejlesztünk majd.

Immár rendszeresnek mondható, hogy a hazai **egyetemeken** munkatársaink szakmai előadásokat tartanak a hallgatók részére, és a **Pálfi István Alapítvány ösztöndíjasait** is segítjük mentorálással.

A tudásátadás további platformjait jelentik a negyedéves rendszerességgel megjelenő **hírleveleink** (egyesületi, tagi és ETT-hírlevél), a magyar ETT-k tevékenységét bemutató online **ETT-monitor**, valamint a rendezvényeink, amelyek közül kiemeljük a **nagyváradai szemináriumot**, amely célja a magyar-román határon átnyúló együttműködés fejlesztése a francia tapasztalatok felhasználásával; valamint a **szentgotthárdi fórumot**, amely a szlovén és magyar ágazati szereplők találkozásának, szakmai információcseréjének rendszeres kerete. Előbbinek idén az uniós integrált

területpolitikai eszközök alkalmazása, utóbbinak az idősgazdaság és a tervezett magyar-szlovén határon átnyúló alap lesz a fő témája.

Szintén a tudásmegosztást szolgálják a tagjaink számára szervezett **tanulmányutak**. 2022-ben az olasz-szlovén határra, Gorizia és Nova Gorica térségébe, a GO EGTC területére szervezzük az utazást. E két város együttesen fogja betölteni 2025-ben az Európa Kulturális Fővárosa címet, de számos további területen valósítanak meg példaértékű együttműködést. Az utazáshoz kapcsolódóan az első világháború magyar szempontból fontos helyszíneit szakavatott idegenvezető segítségével tekinthetik meg a tagjaink.

6. Szervezetfejlesztés, társadalmi felelősségvállalás

A legutóbbi közgyűlésen született döntés arról, hogy a **munkaszervezet menedzsmentjében** átalakításra kerül sor: két igazgató veszi át a CESCI mindennapi munkájának irányítását, míg a főtitkár főként a tagi és külkapcsolatokért, valamint a szervezetstratégiai területekért lesz felelős. Mindez egyben a szervezet adminisztrációjának professzionalizálódását is jelenti a jövőben.

Munkatársaink tudását folyamatosan fejlesztjük. Jelenleg ketten végzik PhD-tanulmányaikat a szervezet támogatásával, a tervező csapat a tavalyi geoinformatikai továbbképzésen megszerzett tudását online kurzusokon mélyíti tovább, az angol nyelvi készségeinket pedig közös műhelyeken fejlesztjük.

A társadalmi felelősségvállalás terén a közhasznú tevékenységeinken kívül is jelentős lépéseket tettünk az utóbbi években. 2022-ben az első kihívást az **ukrajnai háború** jelentette, aminek kapcsán sokrétű segítséget nyújtunk. Egyrészt információkkal segítjük a Magyarországra érkező menekülteket ukrajnai partnereinken, valamint az AEER-rel közösen működtetett Facebook-csoporton keresztül; segélycsomagokat vittünk a Nyugati pályaudvaron dolgozó önkénteseknek; valamint a V4-es pályázat fennmaradó összegét a projektpartnerek és az alap igazgatóságának jóváhagyásával juttattuk el Ukrajnába. Főtitkárunk az egyesület nevében kapott meghívást az esztergomi kríziskerekasztalba.

Elnökségi tagunk, Jože Gričar professzor úr kezdeményezésére, a szlovén kiadvány mintájára készítettük el a **magyar idősügyi útmutatót**, amely széles körben tartalmaz információkat a hazai szociális, egészségügyi, időskori oktatási és ezüstgazdasági szervezetekről és intézményekről. Ennek nyomán kezdeményezte professzor úr a közép-európai hasonló kiadványok megjelentetőinek együttműködését, amelynek koordinációjára munkaszervezetünket kérte fel.